

ЕВРОПЕЙСКА КОМИСИЯ

Брюксел, 22.6.2012 г.
COM(2012) 348 final

ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТА
относно изпълнението на Плана за действие за либерализиране на визовия режим
от страна на Република Молдова

ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТА

относно изпълнението на Плана за действие за либерализиране на визовия режим от страна на Република Молдова

I. Въведение

Диалогът относно либерализирането на визовия режим между ЕС и Република Молдова, при който се разглеждат условията за безвизово пътуване за гражданите на Република Молдова в рамките на ЕС, започна на 15 юни 2010 г. На 24 януари 2011 г. Комисията представи на молдовските компетентни органи Плана за действие за либерализиране на визовия режим (VLAP)¹. В този план за действие се определят редица критерии за Република Молдова относно четири тематични области, включващи актуални въпроси, с оглед на приемането на законодателна рамка и рамка на политиката (етап 1) и тяхното ефективно изпълнение (етап 2).

Комисията редовно докладва на Европейския парламент и на Съвета за изпълнението на този план за действие. **Първият доклад за напредъка** по изпълнението на Плана за действие за либерализиране на визовия режим от страна на Република Молдова бе представен на 16 септември 2011 г.² На 7 октомври 2011 г. се проведе среща на висши служители, на която бе представен първият доклад за напредъка и бяха обсъдени следващите стъпки от този процес.

През втората половина на октомври и началото на ноември 2011 г. бяха организирани мисии за оценка на тематични области 2, 3 и 4 от плана за действие, като в тях участваха експерти от държавите — членки на ЕС, придружавани от служители от службите на Комисията и ЕСВД. Целта на тези експертни мисии бе да се оцени законодателната, политическата и институционалната рамка на критериите от първия етап на Плана за действие за либерализиране на визовия режим и нейното съответствие с европейските и международните стандарти. **Експертните доклади** бяха приключени през декември 2011 г.

Вторият доклад за напредъка по изпълнението на Плана за действие за либерализиране на визовия режим от страна на Република Молдова бе представен на 9 февруари 2012 г.³ На 27 февруари 2012 г. се проведе среща на висши служители, на която бе представен вторият доклад за напредъка и бяха обсъдени следващите стъпки от този процес.

Настоящият доклад на Комисията е третият и окончателен доклад за напредъка относно първия етап на VLAP. В него е представена консолидирана оценка на Комисията относно напредъка, постигнат от Република Молдова при изпълнението на критериите от първия етап на VLAP, свързани с изготвянето на законодателната, политическата и институционалната рамка.

¹ Документ на Съвета 18078/10.

² SEC (2011) 1075 окончателен.

³ SWD (2012) 12 окончателен.

II. Оценка на мерките в рамките на четирите тематични области от Плана за действие за либерализиране на визовия режим

Тематична област 1: Сигурност на документите, включително на биометричните данни

Обща оценка

Законодателната рамка е налице. Предоставен е ясен график за пълното въвеждане на биометрични паспорти, които съответстват на изискванията на Международната организация за гражданско въздухоплаване (ICAO), включително в консулствата на Молдова зад граница, както и за пълното изваждане от употреба на паспортите, които не съответстват на изискванията на ICAO.

Комисията счита, че Република Молдова отговаря на критериите, посочени в тематична област 1.

Подробни коментари

- **Консолидация на правната рамка за издаване на биометрични паспорти, които се разчитат машинно, при пълно спазване на най-високите стандарти на ICAO въз основа на сигурно управление на личните данни (граждански регистър и документи за легитимация) и при отчитане на адекватна защита на личните данни**

Правната рамка за издаване на биометрични паспорти, които се разчитат машинно, при пълно спазване на най-високите стандарти на ICAO, бе допълнена от два закона, приети на 9 юни 2011 г., и от решение на правителството, прието на 10 май 2011 г. Тези допълнителни разпоредби гарантират консолидирана рамка за сигурно управление на личните данни. Освен това на 27 декември 2011 г. беше приет допълнителен закон, с който се гарантира, че принципът „едно лице/един документ“ е предвиден и по отношение на дипломатическите и служебните паспорти.

- **Приемане на план за действие с определен срок за пълното въвеждане на биометрични паспорти, които съответстват на изискванията на ICAO, включително в консулствата на Молдова зад граница, както и за пълното изваждане от употреба на паспортите, които не съответстват на изискванията на ICAO**

Беше приет план за действие с ясен график.

- **Изготвяне на програми за обучение и приемане на етични кодекси за борба с корупцията, насочени към служителите на всички публични органи, чиято дейност е свързана с паспорти, карти за самоличност и други документи за легитимация**

„Етичният кодекс за служители, работещи в областта на гражданската регистрация и издаването на документи“ бе приет на 1 април 2011 г. Той се позовава на Кодекса на труда за прилагане на санкции в случаите на нарушение на неговите разпоредби. С него се въвеждат разпоредби относно конфликтите на интереси, несъответствията и задължението за докладване за нередности.

Наредбата „относно някои превантивни мерки срещу корупцията и протекционизма“ бе одобрена на 31 май 2011 г. от генералния директор на CSIR „Registru“ и бе последвана от „План за действие за управление на риска при корупционни рискове в областта на документите на гражданите и регистрирането на гражданско състояние“ на 11 август 2011 г. „Планът за управление на корупционните рискове в областта на документите на

гражданите“ беше одобрен на 5 април 2012 г. от генералния директор на CSIR „Registru“. През 2011 г. и през първото тримесечие на 2012 г. бяха организирани курсове за обучение на служителите от териториалните подразделения за документите на гражданите.

Тематична област 2: Незаконна имиграция, включително обратното приемане на лица

Обща оценка

В областта на **управлението на границите** бе прието съответното законодателство. Институционалната рамка е налице, включително разпоредби относно обучението и етичните кодекси за борба с корупцията.

По отношение на **управлението на миграцията**, Република Молдова създаде всеобхватна основа за ефективна система за управление на миграцията и съответна нормативна рамка. Въпреки че са необходими някои подобрения, приетите инструменти са до голяма степен в съответствие с европейските и международните стандарти. Основната част от институционалната рамка е налице, въпреки че следва да се отделят повече средства за прилагането на съответните разпоредби.

В областта на **убежището** съществува стабилна законодателна основа, която до голяма степен е в съответствие с европейските и международните стандарти.

Комисията счита, че Република Молдова като цяло отговаря на критериите, посочени в тематична област 2.

Подробни коментари по отделните области на политиката

Тематична област 2/ тема 1 — Управление на границите

- **Консолидация на правната рамка за управление на границите, включително приемането на нов Закон за държавните граници, който да позволи на молдовската Служба за гранична охрана да участва в разкриването и разследването на трансгранични престъпления в сътрудничество с всички компетентни правоприлагащи органи и който да разшири нейната област на компетентност за цялата територия, както и правна рамка за ефикасно междуинституционално сътрудничество между Службата за гранична охрана, правоприлагащите агенции и други агенции, участващи в управлението на границите**

Законът за държавните граници бе приет на 4 ноември 2011 г., бе публикуван на 20 април 2012 г. и влиза в сила на 1 юли 2012 г. В този закон се следват определенията и рамката на Кодекса на шенгенските граници (Регламент (ЕО) 562/2006) и също така се взема предвид правната рамка на Европейския съюз относно отговорността на превозвачите. С този закон се предоставя добра рамка за други законодателни актове и документи на политиката. Приемането на съответните подзаконови разпоредби е планирано преди влизането в сила на закона.

Законът за граничната полиция бе приет на 28 декември 2011 г., бе публикуван на 20 април 2012 г. и влиза в сила на 1 юли 2012 г. Законът предоставя добра основа за демилитаризация и професионализация на Службата за гранична охрана, която ще бъде преобразувана в гранична полиция. Със закона се създава солидна основа за модерно управление на границите. Той също така предоставя на граничната полиция компетентност и изпълнителни правомощия, необходими за ефективния граничен полицейски контрол. По-специално, законодателството позволява на граничната

полиция да участва в разкриването и разследването на трансграничната престъпност в сътрудничество с всички компетентни правоприлагащи органи. С него също така се разширява района на компетентност на граничната полиция, така че той да обхваща цялата територия. Освен това законодателството създава правна рамка за ефикасно междуинституционално сътрудничество между граничната полиция, други правоприлагащи агенции и други агенции, участващи в управлението на границите. Въпреки това споразуменията за сътрудничество, оперативните процедури и разпределението на задачите следва да бъдат допълнително уточнени. По-специално, процедурите за проверки на чужденци и за справяне с разкритите незаконни имигранти и лицата, търсещи убежище, следва да се съгласуват поне чрез протоколи за сътрудничество.

Законът за изменението на Кодекса за нарушенията бе приет на 21 октомври 2011 г., бе публикуван на 16 декември 2011 г. и влиза в сила на 1 юли 2012 г. С него на граничната полиция се предоставят правомощия за проверка на административните нарушения, като например нарушаване на режима на държавната граница и правилата за преминаване на държавната граница, увреждане и унищожаване на граничните знаци и нарушения на правилата относно правото на пребиваване на чужденци в Република Молдова.

Законът за изменението на Кодекса на нарушенията по отношение на отговорността на превозвачите бе приет на 23 февруари 2012 г. Той налага санкции за нарушения на правилата относно транспортирането на чужденци в страната и е в съответствие с международните и европейските стандарти.

Молдовската Служба за гранична охрана е сключила споразумения и протоколи за сътрудничество със съседните държави, а именно Румъния и Украйна, които предоставят основа за сътрудничество с граничните служители в тези съседни държави. Споразумения за сътрудничество бяха подписани с редица държави — членки на ЕС (Латвия, Литва, Естония, Унгария и Полша), както и с Русия и Грузия. Службата за гранична охрана възнамерява да финализира споразуменията за сътрудничество със службите за гранична охрана от Беларус и Казахстан през 2012 г. През август 2008 г. бе подписано работно споразумение с Frontex и Република Молдова се ангажира да си сътрудничи изцяло и активно с Мисията на ЕС за оказване на съдействие в областта на граничния контрол (EUBAM). През декември 2011 г. беше подписан нов план за сътрудничество за периода 2012—2014 г. от Frontex и от Република Молдова.

- **Приемане на план за действие за ефективното изпълнение на националната стратегия за интегрирано управление на границите, съдържащ определен срок и конкретни цели за по-нататъшното доразвиване на законодателството, организацията, инфраструктурата и оборудването, както и за предоставяне на достатъчно финансови и човешки ресурси в областта на управлението на границите**

Националната стратегия за интегрирано управление на границите (IBM) за периода 2011—2013 г. беше приета на 27 декември 2010 г. В нея се разглеждат всички теми, свързани с ефективното управление на границите, и тя е в съответствие с европейските стандарти и с най-добрите практики.

Планът за действие за IBM за периода 2011—2013 г. бе одобрен на 16 май 2011 г. В него се съдържат по-подробни планове относно това по какъв начин ще бъде изпълнена националната стратегия за IBM, в това число конкретни цели и действия. Както стратегията, така и Планът за действие за IBM е добре структуриран и включва всички теми, свързани с прилагането на стратегията за интегрирано управление на границите.

Основните цели обхващат области, свързани с подобряването на законодателната рамка и рамката на политиката, граничния контрол и междуинституционалното и международното сътрудничество и с разработването на организационната структура, управлението на човешките ресурси, логистиката и системата за анализ на риска. По време на етапа на изпълнение планът за действие за IBM следва да бъде допълнен от по-подробни планове, които включват, *inter alia*, броя и разположението на оборудването и устройствата, както и планове за изграждане на координационни центрове, служба за контрол на въздушното пространство и център за проверка на документи.

В законодателната рамка се предвиждат достатъчно финансови и човешки ресурси в областта на управлението на границите.

- **Изготвяне на програми за обучение, и приемане на етични кодекси за борба с корупцията, които са специално насочени към граничната охрана, митническите органи и други длъжностни лица, участващи в управлението на границите**

Бяха изготвени редица програми за обучение, както теоретични, така и практически, на основно и на университетско ниво. Предоставено е също така непрекъснато обучение на (вътрешен и външен) персонал, чиято цел е да се повиши нивото на професионализъм. Действащите програми за обучение предлагат добра рамка за осигуряване на професионално управление на границите.

Налице е подходяща рамка на политиката за предотвратяване на корупцията и за етично поведение на служителите. Кодексът за професионалната етика на граничната охрана, в това число правилата за поведение в случай на конфликт на интереси и принципите за употреба на сила, бе одобрен на 13 юни 2008 г. Митническата служба има подобен етичен кодекс. Освен това в закона за граничната полиция се определят правата и задълженията на полицейските служители и са включени съответни етични норми. Стратегията и планът за IBM включват мерки за превенция на корупцията. В тях се отчитат препоръките от Шенгенския каталог, както и най-добрите практики. Освен това под егидата на EUBAM бяха стартирани няколко дейности за борба с корупцията.

Тематична област 2/ тема 2 — Управление на миграцията

- **Консолидация на правната рамка за миграционната политика, включително мерки за реинтеграция на молдовски граждани (които се връщат доброволно или по споразумение за обратно приемане на лица между ЕС и Република Молдова) и борбата с незаконната миграция (в това число усилията за сключване на споразумения за обратно приемане на лица с основните държави на произход и разкриването на незаконни мигранти във вътрешността на страната)**

На 16 юли 2011 г. бе приет нов закон за чужденците в Република Молдова. Той представлява рамково законодателство относно правните процедури за предоставяне на права за пребиваване на чужденци в Република Молдова. Обширните му разпоредби обхващат всички области на имиграционните въпроси. От юли 2011 г. са в сила допълнителни оперативни процедури, които внасят по-голяма яснота по отношение на новия закон. Въпреки това някои по-стари национални закони все още се прилагат спрямо законното пребиваване на чужденци в Република Молдова. С цел увеличаване на правната сигурност те следва да бъдат отменени и включени в нов закон (вж. също така по-долу в тематична област 4).

В рамките на Службата за миграцията и убежището (ВМА) в новия „Закон за чужденците“ през януари 2011 г. бе създадено „обслужване на едно гише“. С новия закон се изясняват и опростяват процедурите за кандидатстване за визи, пребиваване и работа в Република Молдова. Той представлява важна крачка в разработването на система за управление на миграцията.

Законът за интеграцията на чужденците беше приет на 27 декември 2011 г., бе публикуван на 13 март 2012 г. и влиза в сила на 1 юли 2012 г. Той осигурява по-голяма правна сигурност по отношение на правото на интеграция и подпомагане, които се предоставят на чужденците, отговарящи на условията и постоянно пребиваващи в Република Молдова.

Относно реинтеграцията на молдовски мигранти обратно в страната, Република Молдова разработва нов план за действие, който да замени предишния план за насърчаване на връщането на молдовски работници-мигранти от чужбина. Бяха осъществени редица дейности, като например програмата PARE 1+1, в която се предвижда обучение в предприемачески умения, както и финансова помощ за стартиране на бизнес. Освен това бяха осъществени дейности, насочени към подобряване на системата за признаване на уменията и квалификациите, както и към укрепване на местния пазар на труда, включително в контекста на партньорството за мобилност между ЕС и Република Молдова.

Законът за присъединяване на Република Молдова към Конвенцията за статута на лицата без гражданство беше приет на 27 декември 2011 г. Законът за присъединяване към Конвенцията за намаляване на случаите на лица без гражданство бе приет на 8 декември 2011 г. С тези закони се запълва законодателната празнина в тази област.

Република Молдова издаде методологически препоръки относно борбата с незаконния престой на чужденци, предоставящи оперативни насоки за служителите от имиграционните служби, които работят на местно равнище.

По отношение на институционалния капацитет, Службата за имиграцията и убежището разполага с усъвършенствани прерогативи, като основен орган, отговорен за управлението на миграционните потоци на територията на Република Молдова. Необходимо е допълнително изграждане на капацитет на ВМА, особено на местно равнище, както и изготвяне на протоколи за сътрудничество между съответните органи на Министерството на вътрешните работи, с които да се изясни разделението на правомощията в рамките на имиграционните процедури.

Република Молдова е страна по споразуменията за обратно приемане на лица с Европейския съюз (в сила от 1 януари 2008 г.), с Украйна (1997 г.), с Швейцария (2004 г. и 2010 г.), с Норвегия (2006 г.), с бивша югославска република Македония (2008 г.), със Сърбия (2011 г.) и с Дания (2011 г.). Между 2009 и 2011 г. Република Молдова подписа допълнителни протоколи за изпълнение към Споразумението за обратно приемане на лица между ЕС и Република Молдова с 11 държави — членки на ЕС. Водят се преговори с други 11 държави — членки на ЕС.

Междувременно продължават преговорите по споразуменията за обратно приемане на лица между Република Молдова и основните държави на произход на незаконни мигранти. През 2007 г. бе одобрен проект за междуправителствено споразумение за обратно приемане на лица, пребиваващи без разрешение, който бе изпратен на Русия, Узбекистан, Таджикистан, Грузия, Азербайджан, Армения, Казахстан, Беларус, Киргизия, Туркменистан, Турция, Сирия, Бангладеш, Индия, Ливан, Пакистан, Йордания, Афганистан, Иран, Ирак, Китай, Босна и Херцеговина и Черна гора. Водят

се ефективни преговори с Русия, Черна гора и Босна и Херцеговина. Започнаха преговори за подписването на ново споразумение за обратно приемане на лица с Украйна. В преговорите с Турция бяха отбелязани известни развития. Турските власти помолиха молдовските власти да преценят възможностите за безвизов режим. Според Република Молдова една от предпоставките ще бъде сключването на споразумение за обратно приемане на лица с Турция.

- **Приемане на национална стратегия за управление на миграцията за ефективното прилагане на правната рамка за миграционната политика и на план за действие, който включва определен срок, конкретни цели, дейности, резултати, показатели за постигнатите резултати и достатъчно човешки и финансови ресурси**

Стратегията относно миграцията и убежището бе приета на 6 юли 2011 г. Тя представлява важен политически инструмент за управление на миграционните потоци. В стратегията се определят цели за достатъчно дълъг период от време (2011—2020 г.), както и принципи, с които ще се осигури пълно и последователно изпълнение на политиките. С нея също ролята за координация на дейностите относно процеса на миграция в Република Молдова се възлага на правителствена комисия. Стратегията ще бъде изпълнена посредством Плана за действие за периода (2010—2015 г.), който бе приет на 8 ноември 2011 г. В плана за действие са включени подробни дейности за постигане на дългосрочните цели на стратегията, разпределението на средствата, компетентните институции, крайните срокове и показателите за напредъка.

Съответните органи (по-специално ВМА) следва да разполагат с подходящи човешки ресурси, за да изпълняват своите задачи за цялостното изпълнение на стратегията.

- **Създаване на механизъм за наблюдение на обема на миграционния натиск и на миграционните потоци, с който редовно се актуализира миграционният профил на Република Молдова и който съдържа данни за законната и незаконната миграция, и за създаване на органи, отговарящи за събирането и анализа на данни за миграционните потоци и количества**

Сложният процес за изготвяне на разширен миграционен профил на Република Молдова, извършван от Международна организация за миграция (ИОМ) с финансовата подкрепа на Европейската комисия, е в напреднала фаза. Този инструмент ще помогне на молдовските власти да управляват по-добре миграцията и да включат въпросите на миграцията в други политики, като политиката на заетост и социалната политика, за цялостното развитие на страната. Миграционният профил бе отчетен като най-добра практика на Глобалния форум за миграция и развитие (GFMD), който се състоя през декември 2011 г., и молдовските власти активно споделиха своя опит в това отношение. На ВМА бе възложена задачата за редовно актуализиране на миграционния профил.

В процес на създаване е автоматична интегрирана информационна система за „миграция и убежище“. Различните подсистеми са в процес на разработване. Междуетитуционалното сътрудничество по отношение на събирането и анализирането на данни за мигрантите, включително степента на взаимосвързаност между информационните системи, съдържащи данни за мигрантите, ще трябва да бъде допълнително изяснено.

Тематична област 2/ тема 3 – Политика в областта на убежището

- **Консолидация на правната рамка за политиката в областта на убежището чрез приемане на законодателство относно интеграцията на бежанците или лицата, на които е предоставена друга форма на закрила**

За много кратък период от време Република Молдова прие стабилна законодателна рамка за убежището. Най-важният закон е „Законът за убежището“, който бе приет на 18 декември 2008 г. и влезе в сила на 13 март 2009 г. Той осигурява необходимата институционална рамка, правни процедури и принципи и е до голяма степен в съответствие с европейските и международните стандарти. Въпреки това някои от елементите му се нуждаят от подобрене. В закона се предвижда възможност за бежанците да кандидатстват за документ за пътуване, но не задължава властите да предоставят такъв документ (това е незадължителна клауза). По време на етапа на изпълнение ще трябва да се положат усилия, за да се гарантира, че документите за пътуване са доставени на лицата, на които се ползват с международна закрила. Органите планират да започнат издаването на документи през юли 2012 г. Освен това в закона се предвижда по-широки основания за изключване от статута на бежанец и за *връщане*, отколкото в Конвенцията от 1951 г. Това следва да бъде съответно изменено. Следва също така да се направят някои подобрения на законодателството, за да се даде възможност на лицата, търсещи убежище, да изяснят несъответствията и пропуските в тяхното досие и да имат достъп до съдържанието на доклада от интервюто.

Законът за интеграция на чужденците беше приет на 27 декември 2011 г., бе публикуван на 13 март 2012 г. и влиза в сила на 1 юли 2012 г. (вж. по-горе тема 2). В него се съдържат разпоредби относно начините за прилагане на практиката на правата на бежанците и лицата, на които е предоставена хуманитарна закрила, описани в „закона за убежището“. За тази цел проектозаконът осигурява необходимата институционална рамка, правни процедури, механизми и принципи. Той също така създава координационни механизми с централните и местните държавни органи. С цел да се улесни процесът на интеграция Република Молдова следва също така да разгледа възможността за намаляване на срока на изискването за пребиваване с оглед придобиване на гражданство от страна на бежанците, лицата, на които е предоставена хуманитарна закрила, и лицата без гражданство спрямо настоящото изискване за срок от осем години на законно и обичайно пребиваване на срок от пет години или по-малко.

Регламентът относно дейността на Центъра за настаняване на лицата, търсещи убежище, е до голяма степен в съответствие с европейските и международните стандарти. Той обхваща най-важните права, задължения и процедури. Все пак биха могли да се извършат някои подобрения, включително по отношение на специалните разпоредби за уязвими групи или по отношение на предоставянето на безусловното право на психологическа и социална помощ.

Тематична област 3: Обществен ред и сигурност

Обща оценка

Бяха създадени законодателната рамка и рамката на политиката относно **предотвратяването и борбата с организираната престъпност**. Беше приет законът за организираната престъпност, както и стратегията и свързаният с нея план за действие, които са до голяма степен в съответствие с европейските и международните стандарти.

Законодателната рамка и рамката на политиката относно **предотвратяването и борбата с трафика на хора** са консолидирани в съответствие с европейските и международните стандарти. В Плана за действие за периода 2012—2013 г. се предвижда цялостен подход за решаване на проблема с трафика на хора.

По отношение на **политиката за борба с корупцията** в напреднал етап на консолидиране са всеобхватна законодателна рамка и рамка на политиката. Република

Молдова прие и ще приеме значителен брой законодателни изменения, насочени към обвързване на законодателната рамка с основните европейски и международни инструменти. Бяха приети Стратегията за борба с корупцията и Планът за действие за периода 2012—2013 г. Беше приет нов закон относно Центъра за борба с икономическите престъпления и корупцията (преименуван на **Национален център за борба с корупцията**). Оценката на стратегическото планиране и нуждите следва да бъде допълнително подобрена с цел да се осигури ефективното изпълнение. Капацитетът, разпределението на правомощията и сътрудничеството между институциите със задачи в областта на борбата с корупцията следва да бъдат допълнително засилени.

По отношение на **сътрудничеството в областта на правоприлагането**, координацията следва да бъде допълнително подобрена с цел да се даде възможност за ефективен обмен на информация. Законодателната рамка и рамката на политиката за предотвратяване и борба с **изпирането на пари и финансирането на тероризма** са налице, в съответствие с европейските и международните стандарти.

Република Молдова се присъедини към всички конвенции на ООН и Съвета на Европа в областта на обществения ред и сигурност и към голяма част от конвенции на Съвета на Европа и ООН относно борбата с тероризма. Следва да бъдат предприети допълнителни стъпки, особено от страна на ЕС, за договаряне на споразумения с Европол и Евроюст.

Приетата законодателна и институционална рамка за **защита на личните данни** е до голяма степен в съответствие с европейските стандарти. Република Молдова въведе законодателната, политическата и институционалната рамка, която се изисква за **политиката за борба с наркотиците** и която е в съответствие с европейските и международните стандарти. Законодателната рамка относно **съдебното сътрудничество по наказателноправни въпроси** бе допълнително консолидирана. Република Молдова подписа втория допълнителен протокол към Конвенцията на Съвета на Европа за взаимопомощ по наказателноправни въпроси, който се очаква да бъде ратифициран.

Бяха приети и впоследствие доразвити важни **институционални реформи**, които са от значение за цялата сфера на обществения ред и сигурността, като например реформата, извършена в Министерството на вътрешните работи и в неговите подчинени и децентрализирани структури, както и съдебната реформа: през март 2012 г. бе създаден Център за реформи; Стратегическият план за развитие на Министерството на вътрешните работи за периода 2012—2014 г. е в процес на изпълнение; в напреднала фаза е приемането на допълнителното законодателство, което е от значение за процеса на реформи. Съдебната реформа продължава, а Планът за действие за изпълнение на стратегията бе одобрен от парламента.

По отношение на планове за действие в рамките на тематична област 3 ще се обърне допълнително внимание на очакваните резултати, времевите рамки/крайните срокове, показателите за постигнатите резултати и необходимите човешки и финансови ресурси за тяхното изпълнение.

Комисията счита, че Република Молдова като цяло отговаря на критериите, посочени в тематична област 3.

Подробни коментари

Тематична област 3/ тема 1 — Предотвратяване и борба с организираната престъпност, тероризма и корупцията

- **Приемане на закон и всеобхватна стратегия за предотвратяване и борба с организираната престъпност, както и план за действие, който включва определен срок, конкретни цели, дейности, резултати, показатели за постигнатите резултати и достатъчно човешки и финансови ресурси**

Законът за предотвратяване и борба с организираната престъпност в преразгледана версия бе приет от парламента на 22 март 2012 г. Законът въвежда разграничение между превантивни и процесуални мерки и посочва приложимите процедури в областта на организираната престъпност. Той съдържа, *inter alia*, мерки за предотвратяване и борба срещу създаването на нови групи или престъпни организации, мерки за превенция и борба с престъпна дейност, информационните кампании за предотвратяване и борба с организираната престъпност, оперативен мониторинг на лицата, които най-лесно биха могли да бъдат привлечени да участват в организирана престъпна дейност. В закона се посочват също органите, които имат правомощия в тази област: Главната прокуратура, Министерството на вътрешните работи, Министерството на правосъдието, Службата за разузнаване и сигурност, Центърът за борба с корупцията и граничната полиция.

Със закона се предоставя основа за професионално обучение на експерти в сътрудничество с международни и неправителствени организации. От полза за закона обаче би могло да бъде допълнителното хармонизиране с хоризонталните европейски и международни правни инструменти, като Конвенцията на ООН срещу транснационалната организирана престъпност. Могат да бъдат включени по-конкретни определения относно организираните групи и престъпленията, за които се прилага този закон. По-нататъшно привеждане в съответствие може да се постигне по отношение на криминализацията на участието в организирана престъпна група, конфискацията и изземването, юрисдикцията, трансфера на осъдени лица, криминализацията на възпрепятстването на правосъдието, защитата на свидетели, подпомагането и защитата на жертвите, както и събирането и анализа на информация относно характера и обхвата на организираната престъпност.

По отношение на рамката на политиката Стратегията за предотвратяване и борба с организираната престъпност за периода 2011—2016 г. бе одобрена от правителството на 22 юни 2011 г., а Планът за действие — на 11 ноември 2011 г. В стратегията се предвижда постоянна оценка на заплахите и рисковете от организираната престъпност. С нея се установяват основните принципи за борба с организираната престъпност, общите цели, както и правомощията на по-висшестоящите органи. Основните цели на стратегията са насочени към насърчаване на институционалното и функционалното развитие, подобряване на капацитета на управление, хармонизиране на законодателството, подобряване на оперативната дейност, укрепване на международното сътрудничество и засилване на сътрудничеството между националните органи. Тя предоставя добра основа за решаване на проблемите, свързани с организираната престъпност, при условие че избраните методи и мерки са ефективни. Планът за действие обхваща следните области: оперативно и институционално развитие, укрепване на междуинституционалното и международното сътрудничество, укрепване и модернизиране на капацитета за управление, засилване на институционалния капацитет и адаптиране на законовата рамка в съответствие със стандартите на ЕС. В Плана за действие са включени редица общи цели, които са

адекватни, но не се определят крайни срокове за всяка мярка, а някои от показателите за напредъка не са измерими или не са достатъчно точни.

По отношение на институционалната рамка, няколко образувания имат правомощия по отношение на предотвратяването и борбата с организираната престъпност. Главната прокуратура координира всички оперативни дейности на тези образувания. Ролята на главния прокурор следва да бъде допълнително подсилена по последователен начин посредством текущите институционални реформи, по-специално реформата на правосъдието и наказателноправната реформа.

- **Консолидация на правната рамка относно предотвратяването и борбата с трафика на хора и редовно актуализиране на съответния национален план, който включва определен срок, конкретни цели, дейности, резултати, показатели за постигнатите резултати и достатъчно човешки и финансови ресурси**

Законодателната рамка и рамката на политиката за предотвратяване и борба с трафика на хора са в процес на консолидация от няколко години. Рамковият закон за предотвратяване и борба с трафика на хора бе приет през 2005 г. и беше допълнен с поредица от други нормативни актове, включително съответните разпоредби на Наказателния кодекс и Наказателно-процесуалния кодекс, както и с международните конвенции.

Законът за ратифицирането на Конвенцията на Съвета на Европа (Конвенция от Ланзароте) за закрила на децата от сексуална експлоатация и сексуална злоупотреба бе приет от парламента на 19 декември 2011 г. Документите за ратификацията са депозираны в Съвета на Европа на 12 март 2012 г. и Конвенцията влиза в сила на 1 юли 2012 г. Законът за промяна и изменение на Наказателния кодекс и Наказателнопроцесуалния кодекс, с цел хармонизирането на националното законодателство с разпоредбите от Конвенция от Ланзароте, бе приет от парламента на 12 април 2012 г.

Планът за предотвратяване и борба с трафика на хора за периода 2010—2011 г. бе одобрен на 13 септември 2010 г. и включва мерки за премахването на това явление. На 21 декември 2010 г. бе одобрен допълнителен план, предвиждащ повече конкретни мерки. Една от неговите цели е да се подобри механизмът за разследване и съдебно преследване на участието на държавни служители в случаите на трафик на хора. Той е също така насочен към повишаване на защитата на децата, които са жертви на трафик — явление, което все още дава поводи за безпокойство. В него се разглежда националното и международното сътрудничество, повишаването на осведомеността и информацията. И двата плана за действие включваха повечето от изискваните елементи: определен срок, конкретни цели, дейности и очаквани резултати, но без показатели за постигнатите резултати, нито конкретни данни за бюджетни и други ресурси.

Новият план за действие за периода 2012—2013 г. е изготвен и се очаква да бъде приет през юни 2012 г. В него са включени липсващите елементи в предходните планове за действие. Един от примерите е превенцията/защитата на уязвимите групи срещу риска да се превърнат в жертви на трафика на хора, най-вече изоставените деца, известни като „социални сираци“. В новия план за действие се предвиждат показатели за напредъка, но не се описват в детайли мерките за постигнати резултати. Той включва раздел, насочен към засилване на мониторинга и оценката на плана за действие. В него се поставя акцент предимно на подобрената координация (както на национално, така и на международно равнище) на дейностите за борба с трафика на хора, на

предотвратяването на трафика на хора чрез изграждане на капацитети и чрез дейности за повишаване на осведомеността, на социалното подпомагане и защита на жертвите и укрепването на следствената и процесуалната система. Като цяло това е в съответствие с международните и европейските инструменти за борба с трафика на хора.

Налице е институционалната рамка, която е консолидирана. Центърът за борба с трафика на хора бе създаден през 2006 г. и е напълно функциониращ. Съответните структури в тези области са както на административно равнище, а именно Националната комисия за борба с трафика на хора, която представлява консултативен орган в рамките на правителството, така и на равнище на съдебното преследване, което е следено от координационен съвет, председателстван от главния прокурор, който участва пълноценно в борбата с трафика на хора. Освен това националната система за помощ и закрила на жертвите на трафик, която представлява рамка или сътрудничество между правителствени и неправителствени органи, включва и мултидисциплинарни екипи, създадени на регионално равнище.

- **Приемане на законодателство за предотвратяване и борба с корупцията и укрепване на антикорупционната функция на Центъра за борба с икономическата престъпност и корупцията. Засилване на координацията и обмена на информация между органите, отговорни за борбата с корупцията**

Рамковият закон за предотвратяването и борбата с корупцията бе приет през 2008 г. и впоследствие бе изменен. Той беше допълван от значителен брой съответни правни актове (например Закона за предотвратяване и разкриване на конфликти на интереси и Закона за кодекс на поведение за държавни служители, Закона за държавния служител и статута на държавните служители, Закона за деклариране и мониторинг на доходите и притежаваното имущество на държавните сановници, Закона за обществените поръчки и т.н.), включително съответните разпоредби на Наказателния кодекс и Наказателнопроцесуалния кодекс и Кодекса за административни нарушения.

Бяха предприети няколко допълнителни стъпки за подобряване на правната рамка с оглед на привеждането в съответствие на националното законодателство с европейските и международните изисквания. Значителен брой законодателни текстове бяха изготвени и приети през 2011 г. и 2012 г. Законодателните изменения, наред с другото, се отнасят до: разширяване на обхвата на престъпленията, свързани с корупция, за чуждестранни и международни държавни служители; разширяване на обхвата на престъпленията за подкуп чрез разширяване на състава на това престъпление (напр. „предлагане“ и „даване“). въвеждане на наказателна отговорност за корумпиране на гласоподаватели; въвеждане на специални мерки за конфискация и предпазни мерки за компенсиране на щети и мерки за конфискация по отношение на трети страни в случаите, когато третите страни са знаели за незаконния произход на притежаваното имущество; изменения в системата за санкциониране на протекционизма и конфликти на интереси, определени в Кодекса за административните нарушения; въвеждане на отговорност за юридически лица за нарушения, свързани с активно подкупване.

Допълнителни законодателни изменения бяха приети с цел спазване на препоръките на Групата държави срещу корупцията (GRECO) или изискванията от Конвенцията на Организацията на обединените нации срещу корупцията (UNCAC), като например: криминализация на фалшиво осчетоводяване, засилване на системата за санкциониране на нарушения на Кодекса за поведение на държавните служители, завишаване на изискванията за докладване на корупционни престъпления. Необходимо е

действително да бъдат засилени предпазните мерки за защита на лицата, които подават сигнали за корупция, срещу налагане на репресивни мерки в частния и в публичния сектор.

Препоръката от втория етап на оценката на GRECO относно правната рамка за използването на специални следствени мерки във всички случаи на корупция е разгледана частично като се има предвид, че специалните следствени мерки може да бъдат използвани само за „тежки престъпления“, а не за други обикновени престъпления, свързани с корупция. Законодателната рамка беше променена, за да се увеличи степента на санкциите за активно и пасивно подкупване, което автоматично квалифицира този вид престъпления като „тежки престъпления“, за които могат да бъдат използвани специални следствени мерки. Въпреки това обхватът на разпоредбите относно използването на специални следствени мерки не беше разширен за други обикновени престъпления, свързани с корупция, които попадат под прага на „тежките престъпления“, като престъплението за търговия с влияние.

Бяха предприети допълнителни стъпки за спазване на някои от препоръките на GRECO на третия етап на оценка, особено по отношение на **инкриминирането** (напр. обхват на престъпленията, свързани с корупция, отговорност на юридически лица, обхват на престъпленията, свързани с корупция, в частния сектор, криминализация на активна търговия с влияние и т.н.).

Финансирането на политически партии и предизборни кампании остава област, в която (GRECO) подчерта редица съществени недостатъци, които трябва да се разглеждат като въпрос от първостепенно значение, за да се гарантира пълна прозрачност, ефективност на надзора и система от ефективни, пропорционални и възпиращи санкции, както за редовното финансиране на партиите, така и за финансирането на предизборните кампании. Понастоящем се извършват проверки на финансирането на партии и на предизборни кампании от Централната изборна комисия, която се състои от девет членове (от които само трима са постоянни). Настоящата рамка може да бъде допълнително укрепена, за да осигурят необходимите гаранции за откриване и ефективно санкциониране на всички случаи на незаконно финансиране на партии. Проектозаконът относно финансирането на политическите партии и изборните кампании е в процес на подготовка с оглед на предприемането на действия по препоръките на Групата държави срещу корупцията (GRECO).

Докладването от страна на молдовските органи относно изпълнението на препоръките на GRECO ще продължи през 2012 г. Република Молдова следва да продължи изпълнението на препоръките на GRECO и следва да бъде предоставена допълнителна информация относно начините на изпълнение на неизпълнените препоръки на Групата държави срещу корупцията (GRECO).

Възлагането на обществени поръчки остава една от областите, които са най-уязвими по отношение на корупцията и където действително има значителни слабости. Редица закони оказват влияние в тази област и имаше интензивни дискусии относно това дали определенията в тези закони са достатъчни, като се вземат предвид големите рискове. Настоящата система включва задължително изискване за публикуване на обяви за намерението за възлагане на обществени поръчки преди изготвянето на план за процедурата за възлагане на обществени поръчки. Въпреки това често не се публикува обявление и не се изготвя план. Системата за санкциониране е неефективна. Необходимо е да се положат повече усилия за осигуряване на пълна прозрачност на процедурата за възлагане на обществени поръчки и възпиращите санкции в случай на нарушение на законовите изисквания.

Налице е законодателна рамка относно **конфликтите на интереси, несъвместимостта и декларациите за притежавано имущество**. Най-значителният недостатък е свързан с ефикасността на проверката и механизмите за налагане на санкции. Законът за **Националната комисия по интегритет (NIC)** бе приет от парламента през декември 2011 г. NIC отговаря за проверката на конфликтите на интереси, несъвместимостта и декларациите за притежавано имущество, но все още не функционира. В закона се определят задачите и правомощията на NIC, нейната организация и процедурите, които трябва да се следват. Фактът, че една институция е определена да извършва цялостни проверки за конфликт на интереси, декларации за притежавано имущество и несъвместимост се приема добре, но са необходими повече гаранции за нейната независимост и обективност в процеса на вземане на решения, като се има предвид, че е възможен политически контрол предвид нейния състав. Председателят на NIC се назначава от парламента. От петима членове — трима се предлагат от парламентарното мнозинство, един от опозицията, и само един от гражданското общество чрез открит конкурс. Настоящият състав създава възможност за контрол на решенията на NIC от страна на политическото мнозинство. Решенията относно конфликта на интереси, несъвместимостта и декларациите за притежавано имущество следва да бъдат безпристрастни и неповлияни от политическа намеса. В закона се описват подробно задачите на NIC и процедурите, свързани с проверката на конфликта на интереси, декларациите за притежавано имущество и несъвместимостта. Ефективността на проверките остава да бъде проверена на практика. Изборът на членовете на NIC и служителите трябва да е съгласуван с обективни критерии за отчитане на заслуги и достойнства, а процесът на вземане на решения в отделни случаи не трябва да бъде застрашен от политическо влияние или политически решения.

В случай на „очевидна разлика“ (която не е определена от закона) между доходите и притежаваното имущество на служителя, NIC може да уведоми прокуратурата и данъчните органи, ако има някакви съмнения, че е извършено престъпление. На NIC не са предоставени специфични правомощия да предложи конфискуване на имущество с недоказан произход. Когато бъдат установени конфликти на интереси или несъвместимост, NIC ще съставя „акт за нарушение“ и в краен случай може да поиска от публичните органи да предприемат дисциплинарни мерки или да прекратят мандата или договора на въпросното длъжностно лице. Тя може също да поиска от съда да отмени административния акт, приет от държавен служител, при който е установен конфликт на интереси или положение на несъвместимост. Със закона се въвежда задължение за публикуване на декларациите за притежавано имущество на уебсайта на NIC. Това би било положителна стъпка към предоставяне на широк достъп на обществеността до декларациите за притежавано имущество и към потенциално увеличаване на степента на разкриване на случаите на имущество с недоказан произход.

Трябва да бъдат осигурени достатъчно бюджетни и човешки ресурси за гарантиране на ефективността на проверките, извършени от NIC. Всички аспекти, свързани с независимостта при вземането на решения, капацитета за извършване на проверки и предлагането на санкции, са от ключово значение за ефективността на системата и могат да бъдат проверени само посредством резултатите от изпълнението. Следва да бъде предоставена допълнителна информация относно това какво техническо оборудване и какви електронни бази данни са на разположение на NIC.

Следва да се обърне специално внимание на **съгласуваността на целия законодателен процес**, за да се избегне правната несигурност и да се осигури цялостно изпълнение. Правната рамка е в процес на последователни промени, наложени от

редица мерки за реформа, свързани с борбата с корупцията. Макар да е разбираемо, че темпото на реформи е ускорено и че това съответно е отразено в разработването на законодателството, съгласуваността и стабилността на общата рамка не трябва да бъдат засегнати. В рамките на няколко месеца една и съща част от законодателството е често изменяна чрез различни законодателни актове. Законодателните инициативи трябва да бъдат подложени на цялостна оценка на въздействието, включително нуждите от финансови и човешки ресурси, и трябва да бъдат координирани.

В стратегията за борба с корупцията за периода 2011—2015 г., която беше приета от парламента през юли 2011 г., се посочват ясни приоритети и цели. Стратегията съдържа кратка оценка на настоящото положение, като разглежда няколко проучвания относно начина на възприемане на корупцията, както и много общ анализ на причините за корупция. В нея също така се определят основните принципи и насоки на действие и редица общи критерии за резултатите и общи цели, които трябва да бъдат изпълнени в края на периода на изпълнение. В стратегията се описва подробно процеса на мониторинг на нейното изпълнение и задачата за координиране се изпълнява от парламентарна комисия. Работната група за мониторинг включва няколко заинтересовани страни, в това число от частния сектор и гражданското общество.

Планът за действие за борба с корупцията за периода 2012—2013 г. беше одобрен от парламента през февруари 2012 г. При все че той съдържа редица подробни мерки, крайни срокове, показатели и очаквани цели, в него не са включени оценка на разходите и сведения за бюджетните и човешките ресурси. В плана за действие също липсват сведения за оценки на риска или уязвими сектори. Въпреки че в него се поставя акцент върху законодателните и институционалните решения, следва да се обърне допълнително внимание на оперативните мерки. Следва да се доразработят мерките по отношение на механизмите за вътрешен контрол и тяхното взаимодействие с правоприлагащите органи.

По отношение на **институционалната рамка**, през 2002 г. бе създаден Центърът за борбата с икономическата престъпност и корупцията (ССЕСС), който беше реструктуриран няколко пъти оттогава насам. На 25 май 2012 г. парламентът прие нов закон относно Центъра за борба с икономическата престъпност и корупцията. Центърът е преименуван на **Национален център за борба с корупцията**. Неговата независимост бе засилена чрез задължението за отчетност пред парламента и чрез гарантирането на открита конкурсна процедура за подбор на неговия директор, който се назначава от парламента. Процедурите за освобождаване на наетите лица също са добре описани в новия закон. Реформата на центъра бе резултат от няколко обществени консултации, включително помощ от международната общност, изразена в проект за стратегически документ за реформа, представен на правителството през ноември 2011 г. В него бяха предложени три основни насоки на реформата: независимост, увеличаване на капацитета и обществена подкрепа, като новият закон бе насочен основно към проблема относно независимостта, докато ефективността и увеличаването на капацитета остава да бъдат допълнително изяснени и проверени на практика. В процес на финализиране е нова стратегия за институционално укрепване на центъра, въз основа на целите на предишния стратегически документ за реформа, чиято цел е насочване на усилията върху изпълнението на новата правна рамка. Гарантирането на подходящ капацитет за центъра за ефективното изпълнение на възложените му задачи следва да бъде ключов елемент на реформата като допълнение на гаранциите за независимост.

Центърът запази правомощията за предотвратяване и разследване в новата си структура. По отношение на наказанията Центърът изпълнява дейностите по

разследване под контрола на прокуратурата. Юрисдикцията относно разследванията сега обхваща само корупцията и престъпленията, свързани с корупция. Въпреки това няма разграничаване спрямо стойността на претърпяната вреда или позицията на разследвания служител. Всички престъпления, свързани с корупция, независимо от това дали са незначителни или на високо равнище, са под юрисдикцията на центъра. Всички други икономически и финансови престъпления, които не се отнасят до престъпления, свързани с корупция, са прехвърлени в рамките на компетентност на Министерството на вътрешните работи и на митническия орган. Изпирането на пари и финансирането на тероризма остават в рамките на компетентност на центъра. Звеното за финансови разследвания (ЗФР) е автономно звено в рамките на центъра (вж. също по-долу в раздела относно изпирането на пари).

Директорът на центъра ще бъдат назначаван от парламента след провеждането на открит конкурс. Освобождаването от поста директор също се определя от парламента, въз основа на изчерпателно изяснени в закона основания. Новият закон за Националния център за борба с корупцията също така обхваща редица гаранции, свързани с интегритета, и проверки на интегритета на служителите на центъра. Въпреки това ефективността на новата система все още предстои да бъде проверена и остават открити редица въпроси относно разделението на правомощията и координацията с други правоприлагащи органи. Стратегическата програма за развитие на центъра за следващите две години беше одобрена от управителния съвет на центъра през януари 2012 г. Програмата е относително неясна по отношение на бъдещи конкретни мерки. В нея са посочени бюджетните ресурси и персонал от предходните години, но не е включена оценка на разходите или нуждите от човешки ресурси за следващите две години. Освен това тя не съдържа подробен график за изпълнение на действията. Стратегическото програмиране на дейностите на центъра не показва ясно по какъв начин ще бъде гарантирана ефективността на неговите дейности и координацията с други институции за борба с корупцията и правоприлагащи органи.

По отношение на **междунституционалното сътрудничество** е необходимо да се направи повече, за да се гарантира ясно разделение на задачите и ефективно сътрудничество между всички институции, които извършват дейности в областта на предотвратяването и борбата с корупцията, включително Националната комисия по интегритет, Националния център за борба с корупцията, механизмите за вътрешен контрол, ЗФР, прокуратурата и правоприлагащите органи. Необходимо е да бъдат предприети по-нататъшни стъпки, за да се насърчат ефективни наказателни разследвания, основани на разузнавателна информация, а подобряването на системите за обмен на информация между тези институции трябва да се разглежда като приоритет.

- **Консолидация на правната рамка за предотвратяване и борба с изпирането на пари и финансирането на тероризъм в съответствие с международните стандарти, определени от Специалната група за финансови действия относно изпирането на пари и финансирането на тероризъм (FATF); редовно актуализиране на съответната национална стратегия; създаване на независимо звено за финансово разузнаване (ЗФР)**

На 7 април 2011 г. беше приет закон за изменение на Закона за предотвратяване и борба с изпирането на пари и финансирането на тероризма от 2007 г.

Стратегията за предотвратяване и борба с изпирането на пари и финансирането на тероризма за периода 2010—2012 г. и планът за действие бяха одобрени от правителството на 3 септември 2010 г. Стратегията представлява добра основа за

допълнителна работа. Следва да бъде приветстван фактът, че се осъзнава непълната ефективност на предходните стратегии, поради това, че мерките отпадат от стратегията в края на годината независимо от това дали са били ефективно изпълнени или не. Извлечените от това поуки доведоха до нов подход за изготвяне на петгодишна стратегия, въз основа на годишни планове за действие, съгласно които неизпълнените мерки се прехвърлят към действията за следващата година. Стратегията изглежда решава проблема с липсата на процедури за замразяване и конфискуване на притежавано имущество, без да е необходимо определянето на основно правонарушение.

По отношение на създаването на независимо звено за финансово разузнаване (ЗФР), със закона от 7 април 2011 г. се създава Служба за предотвратяване и борба с изпирането на пари като специализиран независим отдел в рамките на ССЕСС (вж. също по-горе в раздела за борбата с корупцията), на която се предоставят специални отговорности на ЗФР. Бяха одобрени няколко допълнителни наредби относно нейното функциониране.

Службата за предотвратяване и борба с изпирането на пари е напълно независима от ССЕСС. ЗФР трябва да остане независимо от други агенции с оглед на съответствието с международните стандарти и да продължи да изпълнява своите задачи. ЗФР е признат член на „Група Егмонт“ и на мрежата Камден на агенциите за възстановяване на активи (Carin).

Службата за предотвратяване и борба с изпирането на пари извършва национална оценка на риска по отношение на мерките за борба с изпирането на пари и финансирането на тероризма. Тя има оперативна и разследваща функция, провежда наказателно преследване и осигурява връзката между получените данни, изследванията и правоприлагащите органи.

В заключенията на доклада за напредъка от 14 април 2011 г. на Експертния комитет за оценка на мерките за борба с изпирането на пари и финансирането на тероризма (MONEYVAL)⁴ на Съвета на Европа се признава постоянния напредък, постигнат в областите на комплексна проверка на клиента и докладването. Съгласно заключенията на MONEYVAL има нужда от допълнителни указания относно ефективността на режима, по-специално по отношение на присъдите, изпирането на пари и размера на възстановените активи. В четвъртия етап от оценката на MONEYVAL следва да се предоставят допълнителни указания за напредъка в това отношение. При четвъртия етап на оценка през ноември 2011 г. бе извършено посещение на място на MONEYVAL и неговият проект на доклад ще бъде изготвен за преглед и приемане през декември 2012 г. Следва да се предоставят допълнителни указания относно напредъка в това отношение.

От юли 2011 г. Специалната група за финансови действия (FATF) вече не осъществява мониторинг на Република Молдова.

- **Приемане на национална стратегия за борба с наркотиците и свързания с нея план за действие; установяването на сътрудничество с Европейския център за мониторинг на наркотици и наркомании (ЕЦМНН)**

4

[http://www.coe.int/t/dghl/monitoring/moneyval/Evaluations/Progress%20reports%20y/MONEYVAL\(2011\)6_ProgRep2_MLD_en.pdf](http://www.coe.int/t/dghl/monitoring/moneyval/Evaluations/Progress%20reports%20y/MONEYVAL(2011)6_ProgRep2_MLD_en.pdf)

На 27 декември 2010 г. Република Молдова одобри националната стратегия за борба с наркотиците за периода 2011—2018 г. В Стратегията се определят целите, необходимите действия и конкретните отговорности на всички заинтересовани страни, участващи в борбата с наркоманиите и трафика на наркотици. Тя бе разработена в съответствие с Европейската стратегия относно наркотиците за периода 2005—2012 г. и на съответните конвенции на ООН. В Стратегията се предлага всеобхватен подход по отношение на въпросите, свързани с употребата на наркотици, на основата на комплексно, междуведомствено, интердисциплинарно сътрудничество на всички равнища, което включва три основни компонента: а) намаляване на предлагането на наркотици (чрез упражняване на правен контрол върху движението на наркотици и чрез борба с трафика на наркотици и незаконното разпространение на наркотици), б) намаляване на търсенето на наркотици (първична превенция, лечение и рехабилитация на наркомани) и в) намаляване на риска (вредите).

През юни 2011 г. правителството одобри решение за създаване на Национален комитет за борба с наркотиците като постоянен орган на правителствено равнище за надзор, разработване и координиране на политиките, свързани с намаляване на търсенето и на предлагането. Неговият секретариат бе сформиран през юли 2011 г. с решение на правителството и започна да събира и анализира информация и данни, предоставени от националните органи.

По отношение на правоприлагането в Министерството на вътрешните работи съществува отдел за борба с наркотиците, а по отношение на координирането на политиката е налице междуведомствена комисия. Освен това в рамките на Министерството на здравеопазването бяха създадени съответни структури. Беше консолидирана Националния център за наблюдение за борба с наркотиците.

Продължава сътрудничеството с Европейския център за мониторинг на наркотици и наркомании (ЕЦМНН). Молдовските власти предоставят национални данни и работят по тенденциите в тази област. В писмо от 28 октомври 2011 г. Република Молдова поиска регламентиране на сътрудничеството с ЕЦМНН чрез подписване на Меморандум за разбирателство (MOU). Процедурата за подписването на Меморандума за разбирателство между Република Молдова и ЕЦМНН продължава и се очаква той да бъде подписан през 2012 г.

- **Приемане на съответните конвенции на ООН и Съвета на Европа в изброените по-горе области и относно борбата с тероризма**

Република Молдова се присъедини към всички конвенции на ООН и Съвета на Европа, свързани с горепосочените области. По отношение на борбата с тероризма, по-голямата част от конвенциите на ООН и на Съвета на Европа са ратифицирани и са влезли в сила.

Тематична област 3/ тема 2 – Съдебно сътрудничество по наказателноправни въпроси

- **Приемане на правна рамка за правна взаимопомощ**

Като цяло законодателната рамка в областта на правната взаимопомощ е налице.

Република Молдова провежда широкообхватен процес на реформи на своето наказателно и наказателно-процесуално законодателство. Въз основа на решението на правителството от 9 февруари 2011 г. беше формирана междуинституционална работна група за изменение на наказателно-процесуалното законодателство в областта на оперативното разследване и наказателното преследване. Работната група изготви

концепция относно реформата на системата на наказателно преследване и наказателно производство. В резултат на това бе изготвен проект на „Закон за изменение на някои законодателни актове (Закон № 45-XII от 12 април 1994 г. относно оперативните разследвания от Наказателнопроцесуалния кодекс) с цел те да бъдат адаптирани към новите разпоредби за борба с трансграничната престъпност и международните съвместни екипи за разследване, да се преразгледа националното законодателство за прихващане на телефонни разговори и съответното законодателство в рамките на Конвенцията за полицейско сътрудничество в Югоизточна Европа.

„Законът относно специалните дейности по разследване“ бе приет от парламента на 29 март 2012 г. Законът за изменение на някои законодателни актове (Наказателнопроцесуалният кодекс) бе приет от парламента на 5 април 2012 г. Необходимо е да се изясни допълнително връзката между двата закона.

- **Присъединяване към втория протокол на Европейската конвенция за взаимопомощ**

На 13 март 2012 г. Република Молдова подписа втория допълнителен протокол към Конвенцията на Съвета на Европа за взаимопомощ по наказателноправни въпроси, който предстои да бъде ратифициран.

- **Сключване на споразумение с Евроюст**

Евроюст създаде звено за контакт в Република Молдова. От 2006 г. насам бяха установени контакти, чиято цел бе започване на преговори за споразумение за сътрудничество между Република Молдова и Евроюст. В периода между 2008 г. и 2010 г. бяха проведени три срещи в този контекст. Необходима е пълна консолидация на новата правна рамка на Молдова за защита на данните за целите на полицейското и съдебното сътрудничество по наказателноправни въпроси, за да се постигне напредък по тези преговори, тъй като гарантирането на адекватно равнище на защита на данните е предпоставка за сключване на споразумение за сътрудничество с Евроюст (вж. също така по-долу в тема 4 относно защитата на данните). Република Молдова представи на Евроюст допълнителна информация за защита на данните през февруари 2012 г. Очаква се преговорите по споразумението да започнат през втората половина на 2012 г.

Тематична област 3/ тема 3 — Сътрудничество в областта на правоприлагането

- **Създаване на подходящ механизъм за координация между съответните национални агенции и изграждане на обща база данни, с което да се гарантира пряк достъп за съответните служители**

Координацията между съответните национални правоприлагащи агенции се гарантира чрез дейността на националния виртуален център на SELEC (Конвенцията за Центъра за правоприлагане в Югоизточна Европа)/GUAM (Организацията за демокрация и икономическо развитие), който беше създаден през 2006 г. Той е подразделение на Министерството на вътрешните работи, чиято цел е да доразвие сътрудничеството между съответните национални и европейски агенции за борба с трансграничната организирана престъпност и за сигурност на границите. Националният виртуален център SELEC/GUAM гарантира координацията между правоприлагащите органи: Министерството на вътрешните работи, Службата за охрана на държавната граница, митническата служба, Службата за сигурност и информация и Центъра за борба с икономическите престъпления и корупцията. Тези органи имат пряк достъп до базата данни на Центъра за разследване, предотвратяване и борба с трансграничната организирана престъпност. Информацията се обменя с помощта на информационни канали на SELEC/GUAM.

Основните цели на националния виртуален център са: 1) да се осигури организационната рамка, необходима за сътрудничеството и развитието на специфични действия на национално и международно равнище за предотвратяване и борба с трансграничната престъпност и други видове сериозни престъпления в държавите — членки на SELEC и GUAM, 2) да се обменя информация между правоприлагащите агенции на държавите — членки на SELEC и GUAM относно предотвратяването и борбата с трансграничните престъпления и 3) да се анализира, да се осигури и да се използва информацията, събрана за изследвания и за борба и предотвратяване на трансграничните престъпления.

Центърът използва база данни, наречена „*Registru*“. Тази база данни предлага информация за лица, превозни средства, дружества (собственици, вид дейност и превозни средства, регистрирани във фирмата), шофьорски книжки, проверки на различни видове документи, като паспорти или удостоверения за раждане и за преминаване на границите. Центърът има достъп до тези бази данни чрез делегирани служители за връзка, тъй като съществуват различни видове бази данни в рамките на различни оператори („*Registru*“ към Министерство на информацията, технологиите и комуникациите, информация за преминаване на държавната граница от Службата гранична охрана, информация за недвижими имоти „*Cadastru*“).

Със „Закона за електронната информационна система за регистриране на престъпност, наказателни дела и лица, които са извършили престъпления“ от 2006 г. се създаде механизъм за координация между съответните национални органи и база данни. Бяха одобрени три общи наредби относно координационния механизъм: 1) наредба от 2008 г. относно единен регистър за престъпления, наказателни дела и лица, които са извършили престъпления, 2) наредба от 2006 г. относно единен регистър за оперативни файлове (търсения и идентифициране) относно издирвани лица, лица с неизвестна идентичност и неидентифицирани трупове, и 3) наредба от 2004 г. относно единен регистър за обозначени обекти, антики и произведения на изкуството и за изгубена и намерена собственост.

Създаването на подходящ механизъм за координация между съответните национални агенции трябва да продължи, като се създаде координационен комитет за всички агенции, които участват в дейности по разузнаване и разследване. Този координационен комитет следва да се председателства от главния прокурор, който има водеща роля, и следва да се свиква редовно.

Не е ясно дали е предвидена междуинституционална структура за подобряване на обмена на информация относно организираната престъпност или дали горепосоченият национален виртуален център ще изпълнява тази роля. Понастоящем никоя централна структура не може да осигури пряк достъп до всички бази данни, които могат да се окажат полезни, т.е.: население (регистър), превозни средства, гранични пунктове, откраднати стоки, пръстови отпечатаци, ДНК, данъчна администрация, митническа база данни, бази данни на Службата за сигурност и информация, регистри за съдимост, затворници, кадастър и др. Досега съществуващите образувания нямат пряк достъп до всички налични бази данни и трябва да разчитат на служители за връзка, които да се свържат с тяхната администрация, за да им бъде предоставен достъп до информацията, от която се нуждаят.

Като се има предвид, че не съществува универсален стандарт за създаване на „обща база данни“ и че някои държави имат единна база данни, а други имат отделни бази данни, е важно все пак да се въведат необходимите инструменти за проактивни

консултации с всички налични бази данни. Органите следва да предвидят създаването на междуинституционален инструмент, като планираното звено за информация и анализ, където представителите на всички разузнавателни и правоприлагащи институции да имат достъп до различните бази данни.

- **Сключване на оперативно споразумение за сътрудничество с Европол, с което да се осигури адекватно равнище на защита на данните**

За договарянето на оперативно споразумение с Европол се изисква оценка от Европол на съответните стандарти за защита на данните. Работата по оценката на защитата на данните продължава. Европол приключи първата обстойна проверка на получените данни и отправи допълнителни въпроси към Република Молдова през януари 2011 г. Република Молдова отговори на 23 март 2011 г. като изпрати допълнителна информация относно защитата на личните данни. През април 2012 г. на Европол бяха представени допълнителни законодателни текстове (вж. също така по-долу в тема 4. относно защитата на данните). Понастоящем Европол продължава оценяването на законодателството за защита на данните в Република Молдова и изчаква допълнителна информация и уточнения, които могат да се окажат необходими. Проучвателното посещение относно защитата на данните може да се извърши след влизането в сила на законодателството и след придобиване на известен опит по отношение на прилагането му. Договарянето на оперативно споразумение с Европол може да започне едва след разрешение на управителния съвет на Европол, което се дава след становище на Съвместния надзорен орган, въз основа на доклад за защита на данните на Европол.

През април 2011 г. Европол организира семинар за повишаване на осведомеността за молдовските правоприлагащи органи. През юли 2011 г. Република Молдова бе поканена да командирова постоянен служител за връзка в Европол.

Тематична област 3/ тема 4 — Защита на данните

- **Консолидация на правната рамка за защита на личните данни, включително присъединяване към допълнителния протокол от 2001 г. към Конвенцията на Съвета на Европа за защита на лицата при автоматизираната обработка на лични данни относно надзорните органи и трансграничните потоци от данни**

Новият закон на Република Молдова за защита на данните, приет на 8 юли 2011 г., влезе в сила на 14 април 2012 г. С него се отменя съществуващото законодателство за защита на данните от 2007 г. и се уеднаквява законодателството за защита на данните на Република Молдова със съответните инструменти на Съвета на Европа и достиженията на правото на ЕС. Освен това на 21 октомври 2011 г. бе приет „Закон за изменение и допълнение на някои законодателни актове“, с който, *inter alia*, се засилват независимостта и правомощията на надзорния орган и се въвеждат санкции за нарушения на защитата на данните. Предвижда се тези законодателни промени да влязат в сила на 16 юни 2012 г.

Полагат се допълнителни усилия, за да се укрепи напълно правната рамка чрез уеднаквяването на друго законодателство и правителствени укази с новия „Закон за защита на данните“. Следва да се обърне специално внимание на правилата за защита на личните данни в полицейския сектор (по-специално на пълното изпълнение на съответната препоръка на Съвета на Европа), включително преразглеждането на Наказателнопроцесуалния кодекс и „Закона за специалните дейности по разследване“ (вж. също по-горе в темата относно съдебното сътрудничество по наказателноправни въпроси). Пълната консолидация и ефективното изпълнение на правната рамка са

предпоставка за сключването на оперативни споразумения за сътрудничество с Евроюст и Европол (вж. също по-горе в теми 2 и 3).

Република Молдова е ратифицирала допълнителния протокол от 2001 г. към Конвенцията на Съвета на Европа за защита на лицата при автоматизираната обработка на лични данни относно надзорните органи и трансграничните потоци от данни. Ратификацията влезе в сила на 1 януари 2012 г.

Националният център за защита на личните данни започна дейността си в средата на 2009 г. въз основа на Закона за защита на данните от 2007 г. С новата правна рамка бяха засилени неговата независимост и правомощия. Центърът е институция към парламента и е безпристрастен и независим от всички други правителствени или административни органи.

Тематична област 4: Външни отношения и основни права

Обща оценка

Република Молдова прие съответното законодателство, като постигна бърз напредък в преразглеждането на националното законодателство, за да изпълни необходимите критерии. С приемането на изчерпателен Закон за гарантирането на равенството Република Молдова завърши рамката за гарантиране на ефективно изпълнение на критериите в областта на външната политика и основните права. Правителството на Република Молдова също така измени плана за действие, съдържащ мерки за подпомагане на ромското население, като взе предвид препоръките във връзка с международните стандарти относно политиките за приобщаване. Тя също така допълнително изясни аспектите на законодателството, посочени в предходния доклад, по-специално тези, свързани с определянето на статута на лицата без гражданство.

Комисията счита, че Република Молдова като цяло отговаря на критериите, посочени в тематична област 4.

Подробни коментари

Тематична област 4/ тема 1 — Свобода на движение в Република Молдова

- **Преразглеждане на правната и регулаторната рамка за процедурите за регистриране и отписване на законно пребиваващи чужденци или на лица без гражданство с оглед избягване на неоправдани ограничения.**

През май 2011 г. правителството одобри решение № 337 за изменение на Решение на правителството № 376 от 6 януари 1995 г. относно допълнителни мерки за консолидиране на националната система за издаване на паспорти. Решението бе публикувано в Официален вестник през юни 2011 г. и влезе в сила. С него се цели преразглеждане на разпоредбите относно правилата за регистъра на населението, по-специално с него се създава механизъм за получаване и обработка на биометрична информация и се предвижда регулиране на правоотношенията между физически лица, юридически лица, органи по правоприлагане и местни органи на управление, за да се гарантира свободно движение в Република Молдова и правото за установяване на местожителство или за пребиваване навсякъде в страната.

С цел да се предотвратят и изключат случаи на лица без гражданство, свързани с правоприемство между държави, през юни 2011 г. парламентът прие изменения в „Закон № 1024-XIV от 2 юни 2000 г. относно гражданството“, които бяха публикувани в Държавен вестник на 8 юли 2011 г. Освен това през април 2012 г. Република Молдова

официално депозира своите документи за присъединяване към Конвенцията за намаляване на случаите на лица без гражданство (приета на 30 август 1961 г. в Ню Йорк) и Конвенцията за статута на лицата без гражданство (приета на 28 септември 1954 г. в Ню Йорк) на Организацията на обединените нации (вж. също по-горе в тематична област 2/ тема 2).

Целта на измененията на „Закон № 1024-XIV от 2 юни 2002 г. относно гражданството“ е да се адаптира законодателството с цел предотвратяване и решаване на случаи на лица без гражданство, в резултат от разпадането на Съветския съюз, както и въпроси, свързани с правоприемството между държавите. Присъединяването на Република Молдова към конвенциите за намаляване на случаите на лица без гражданство и за статута на лицата без гражданство ще доведе до по-нататъшно разработване на механизма и процедурите за определяне на статута на лицата без гражданство и ще способства за създаването на институционална рамка за определяне на случаите на лица без гражданство. По отношение на процедурата за определянето на статута на лицата без гражданство Република Молдова може да обмисли да предостави право на законна работа на кандидатите, които изчакват приключването на процедурите, като в случая на кандидати за статут на бежанец.

През ноември 2011 г. правителството одобри план за действие за допълнителни хоризонтални законодателни изменения с цел премахване на всички ненужни ограничения относно задължителните тестове за ХИВ/СПИН за регистрацията на чужденци. Това решение бе въз основа на оценката, предприета от сформирания работна група, която бе натоварена със задачата по проверката на всички съответни правни актове в сила, които включват разпоредби по този въпрос. В резултат на това парламентът прие законодателни изменения в Закон № 23/2007 „относно профилактиката на ХИВ/СПИН“, а правителството одобри и изпрати на парламента проектозакон за изменение и допълнение на Закон № 180/2008 относно миграцията на работна ръка и на Закон № 200/2010 относно режима за чужденци, с оглед улесняването на процеса на документация за чужденците в Република Молдова.

Тематична област 4/ тема 2 — Права на гражданите, включително защита на малцинствата

- **Приемане на всеобхватно антидискриминационно законодателство по препоръка на контролните органи на ООН и Съвета на Европа за осигуряване на ефективна защита срещу дискриминация**

В допълнение към конституционните разпоредби за борба с дискриминацията и разпоредбите по наказателни, граждански и административни закони през май 2012 г. парламентът прие всеобхватен закон за борба с дискриминацията: „Закон за гарантиране на равенството“. Целта на закона е предотвратяването и борбата с дискриминацията и гарантирането на равнопоставеност за всички лица на територията на Република Молдова в областите на политиката и икономиката, социалната, културната и други сфери на живота, без разлика по отношение на раса, цвят на кожата, етнически произход, гражданство, език, религия, убеждения, пол, възраст, увреждане, становища, политически възгледи или всякакви други сходни критерии. Тези критерии бяха изяснени на най-високо политическо равнище⁵.

В резултат на предишни обществени консултации законът съдържа разпоредби, които ограничават неговата приложимост до брака и осиновяването, уредени от

⁵ Вж., *inter alia*, изявлението на г-н Vlad Filat, министър-председател на Република Молдова, публикувано на 8 юни 2012 г.

законодателството в сила, и до вероизповеданията и религиозните практики, които са свързани с религиозните убеждения. Бяха направени подобрения на правилата по отношение на работата на Съвета относно предотвратяването и борбата с дискриминацията и гарантирането на равенството: орган, който ще действа в условия на пълна безпристрастност и независимост от публичните органи, въз основа на всеобхватен мандат в областта. Органът по въпросите на равенството също има правомощия за издаване на съдебно нареждане и може да налага санкции след решения относно наличието на случаи на дискриминация. В съответствие с член 12, параграф 1, буква к), както и с член 15, параграф 6, ако при разглеждането на жалба относно предполагаемо дискриминационно отношение или действие органът по въпросите на равенството установи, че те представляват административно нарушение, той може да наложи санкции в съответствие с разпоредбите на Кодекса за нарушенията.

Забраната на дискриминацията въз основа на сексуалната ориентация в областта на трудовата заетост създава основната рамка в съответствие с Директива 2000/43/ЕО от 29 юни 2000 г. относно прилагане на принципа на равно третиране на лица без разлика на расата и етническия произход и Директива 2000/78/ЕО от 27 ноември 2000 г. за създаване на основна рамка за равно третиране в областта на заетостта и професиите.

В рамките на диалога по въпросите на правата на човека с Република Молдова, който се проведе на 23 май 2012 г., ЕС получи уверения, че законът е предназначен да обхване всички основания за дискриминация в съответствие с международните ангажименти на Република Молдова. В същото време молдовската страна се ангажира да издаде насоки за прилагането на закона, което ще бъде наблюдавано от ЕС в рамките на съществуващия диалог.

При все че Комисията и Службата на ООН в Република Молдова обърнаха внимание на някои недостатъци в различните проекти на закона за борба с дискриминацията, някои от които продължават да са налице в окончателната версия, законът представлява необходимото правно основание за прилагане на критериите в областта на борбата с дискриминацията. Той следва впоследствие да бъде допълнително подобрен по отношение на определенията за пряка дискриминация и на сексуален тормоз, на разпоредбите, приложими към частния сектор по отношение на стоки и услуги, както и по отношение на по-нататъшното хармонизиране на законодателството с достиженията на правото на ЕС с цел изрично да се изяснят важните аспекти като подходящо настаняване на лицата с увреждания.

- **Приемане на всеобхватен национален план за действие в областта на правата на човека; в съответния национален план за действие в областта на правата на човека активно да се следват конкретните препоръки на органите на ООН, ОССЕ/БДИПЧ, Съвета на Европа/ЕКРН и международните организации за защита на правата на човека, особено при изпълнението на политиките за борба с дискриминацията, защита на малцинствата и личния живот и осигуряване на свободата на вероизповеданието**

На 12 май 2011 г. парламентът одобри всеобхватен национален план за действие в областта на правата на човека, който се основава на конкретни препоръки на органите на ООН, ОССЕ/СДИПЧ, Съвета на Европа/ЕКРН и международните организации за защита на правата на човека. В него се предвиждат мерки в голям брой области, в това число прилагането на политика за борба с дискриминацията и защитата на малцинствата и личния живот. На правителството бе възложено да публикува годишен консолидиран доклад за напредъка по изпълнението на плана за действие и да

представя този доклад на парламента до 1 април всяка година. Докладът за напредъка трябва да бъде обсъждан на ежегодни конференции. Планът за действие беше изготвен в тясно сътрудничество с гражданското общество и международните организации.

През юли 2010 г. бе приет план за действие в подкрепа на ромското население за периода 2011—2015 г. след консултации с гражданското общество и с представители на ромската общност. Това е важна стъпка, която доказва политическата воля на правителството да отделя специално внимание на подобряването на положението на ромското население. На последвалите обсъждания с международни организации бе посочено, че има възможност за по-нататъшна консолидация на плана за действие. Органите посочиха, че към него ще бъде добавена нова глава относно въвеждането на посредници от ромски произход. През януари 2012 г. правителството измени плана за действие, вземайки предвид препоръките, свързани с международните стандарти, по-специално относно политиките за приобщаване. То също така постави началото на процес за осигуряване на необходимите бюджетни средства за изпълнението на плана, въз основа на изменение на средносрочната рамка на разходите на правителството. Изпълнението на плана за действие вече започна.

Националният план за действие в областта на правата на човека предоставя информация относно мониторинга и оценката, както и относно ресурсите, които трябва да бъдат заделени за неговото изпълнение. Въпреки това повечето от дейностите се финансират в рамките на общите бюджетни средства и само за някои дейности има специфични бюджетни средства. Органите ще извършват преглед на разходите за дейностите всяка година, въз основа на приоритетите, финансовите възможности и резултатите от оценката.

Националният план за действие в областта на правата на човека не включва мерки, насочени към свободата на мисълта, на съзнанието и на религията. Тези аспекти ще бъдат включени в „Закон за свобода на мисълта, съзнанието и на религията“, приет на 27 декември 2011 г., който е преработена версия на „Закон за вероизповеданията и религиозните практики, които са част от тях“, с оглед привеждането на националното законодателство и практика в съответствие с международното право. Очаква се новият закон да създаде по-положителна динамика от тази през предходните години по отношение на вероизповеданията на малцинствата.

- **Ратификация на съответните документи на ООН и Съвета на Европа в борбата с дискриминацията**

Република Молдова се ангажира да разгледа възможността за издаване на декларация по силата на член 14 от Конвенцията за премахване на всички форми на расова дискриминация след приемането на „Закона за гарантиране на равенството“. През 2000 г. Република Молдова подписа Протокол № 12 към Европейската конвенция за правата на човека от 1950 г., но все още не е ратифицирала този протокол. Молдовските власти също заявиха готовност да разгледат възможността за ратификация на протокол № 12 след приемането на „Закона за гарантирането на равенството“. Продължават дискусиите в рамките на правителството за оттегляне на възраженията с териториален характер, внесени от Република Молдова към договорите за правата на човека.

- **Определяне на условията и обстоятелствата за придобиването на гражданство на Република Молдова**

С позоваване на условията и обстоятелствата за придобиване на гражданство на Република Молдова на 3 май 2011 г. правителството одобри изменения в Закона за

гражданството № 1024-XIV от 2 юни 2000 г. и измени Решението на правителството относно правилата за регистъра на населението в Република Молдова. Парламентът прие измененията на 9 юни 2011 г. Измененията, насочени към премахване на пречките за придобиване на гражданство на лицата без гражданство, които, съгласно член 12, параграф 2 от Закона отговарят на условията за неговото придобиване, но са били осъдени на затвор за умишлени престъпления и имат свидетелство за съдимост или са били обект на наказателно преследване по време на прегледа на техните заявления.

Правителството на Молдова остава активно ангажирано с положението в Приднестровието. През април 2012 г., заедно с „фактически съществуващите органи“ в Тираспол, молдовското правителство възобнови двустранната работна група по въпросите на гражданското състояние. Понастоящем националният орган за регистрация прилага специални мерки за потвърждаване на гражданство и предоставя достъп до националните лични карти безплатно за жители от Приднестровския регион, в съответствие с изменения Закон за гражданството № 1024-XIV от 2 юни 2000 г. и решение № 959 на правителството от 9 септември 2005 г. относно мерките за сигурност, свързани с потвърждението на гражданство и документацията от населението от областите в района на Приднестровието.

Според предоставените от молдовските власти последни данни — на 229 489 граждани на Република Молдова, които пребивават в Приднестровието, са били издадени молдовски паспорти, от които 175 764 са валидни (т.е. паспортите не са с изтекъл срок). По време на първите три месеца на 2012 г. властите в Кишинев са издали 2 722 биометрични паспорти на жители на Приднестровието. Министерството на информационните технологии и комуникации в сътрудничество с Министерството на правосъдието и Министерството на вътрешните работи са разработили правната рамка за процедурите за идентифициране, чрез първоначални документи, на лица от района на Приднестровието, въз основа на допълнителна информация относно членове на семейството и роднини (документи за легитимация на родители, удостоверения за сключен брак и други).

Особено внимание ще се обърне на гарантирането на ефективно прилагане на посочената по-горе законодателна рамка за втория етап на VLAP.

III. Заключение

След започването на Диалога относно визите между ЕС и Република Молдова през юни 2010 г. и представянето на молдовските органи на Плана за действие относно либерализирането на визовия режим (VLAP) през януари 2011 г. Комисията редовно докладва на Европейския парламент и на Съвета относно напредъка, постигнат от Република Молдова, в предприемането на необходимите мерки за изпълнение на критериите, определени в рамките на четирите тематични области от първия етап на VLAP.

По-специално, през септември 2011 г. и през февруари 2012 г. бяха представени два доклада за напредъка по изпълнението на VLAP⁶. Вторият доклад за напредъка бе изготвен въз основа на анализа на законодателната рамка, констатациите от мисиите за оценка на тематични области 2, 3 и 4, организирани през октомври и ноември 2011 г. с участието на експерти от държавите членки, както и въз основа на доклади за напредъка, които се представят от Република Молдова относно изпълнението на VLAP.

⁶ (SEC(2011) 1075 окончателен, SWD(2012) 12 окончателен).

В допълнение към този интензивен процес на докладване, свързан с VLAP, Комисията продължи да следи напредъка на Република Молдова в съответните области на VLAP в рамките на

- 1) Съвместния комитет на ЕС и Република Молдова за улесняване на издаването на визи;
- 2) Съвместния комитет на ЕС и Република Молдова за обратно приемане на лица;
- 3) Съвместния подкомитет № 3 на ЕС и Република Молдова⁷;
- 4) Партньорството за мобилност между ЕС и Република Молдова.

Диалогът и сътрудничеството между ЕС и Република Молдова отбелязва напредък във всички тези комитети и рамки. По време на последните заседания на съвместните комитети за улесняване на издаването на визи и за обратно приемане на лица, които се проведеха в Кишинев на 23 май 2012 г. (с участието на държавите — членки на ЕС), Комисията отбеляза, че като цяло изпълнението на двете споразумения е задоволително.

Диалогът относно визите между ЕС и Република Молдова се оказва важен инструмент за постигане на напредък по отношение на реформите, не само в областта на правосъдието и вътрешните работи, но и извън нея. Постигнатият от Република Молдова напредък в различните области, обхванати от четирите тематични области на VLAP, е постоянен и ефективен през последните две години, което показва сериозния ангажимент и положените от молдовските органи усилия да поставят изпълнението на VLAP като приоритет в дневния ред на своята законодателна и административна програма.

Най-накрая бяха приети изискваните от VLAP законодателни мерки в рамките на първия етап. Извършената от службите на Комисията, Европейската служба за външна дейност (ЕСВД), както и от експертите на държавите членки, оценка на тези мерки показва, че те са в съответствие с индикативните критерии, определени в четирите тематични области на VLAP.

Независимо от това, Комисията ще продължи да координира мониторинга на законодателната рамка и рамката на политиката в последващите стъпки на диалога с цел да се прецени дали необходимите регламенти за изпълнение, съгласно четирите тематични области от плана за действие, са действително приети и изпълнени. Освен това Комисията ще обърне специално внимание на факта, че Република Молдова ще отдели подходящи и необходими финансови и човешки ресурси за изпълнението на споменатите законодателни актове и техните регламенти за изпълнение.

Като се опира на резултатите от постоянното наблюдение и оценки, посочени по-горе, Комисията смята, че Република Молдова в крайна сметка е изпълнила всички критерии от първия етап на VLAP и че следователно може да започне извършването на оценката на критериите по втория етап на VLAP.

⁷

Подкомитет № 3: Митници, трансграничното сътрудничество, изпиране на пари, наркотици, незаконна миграция.